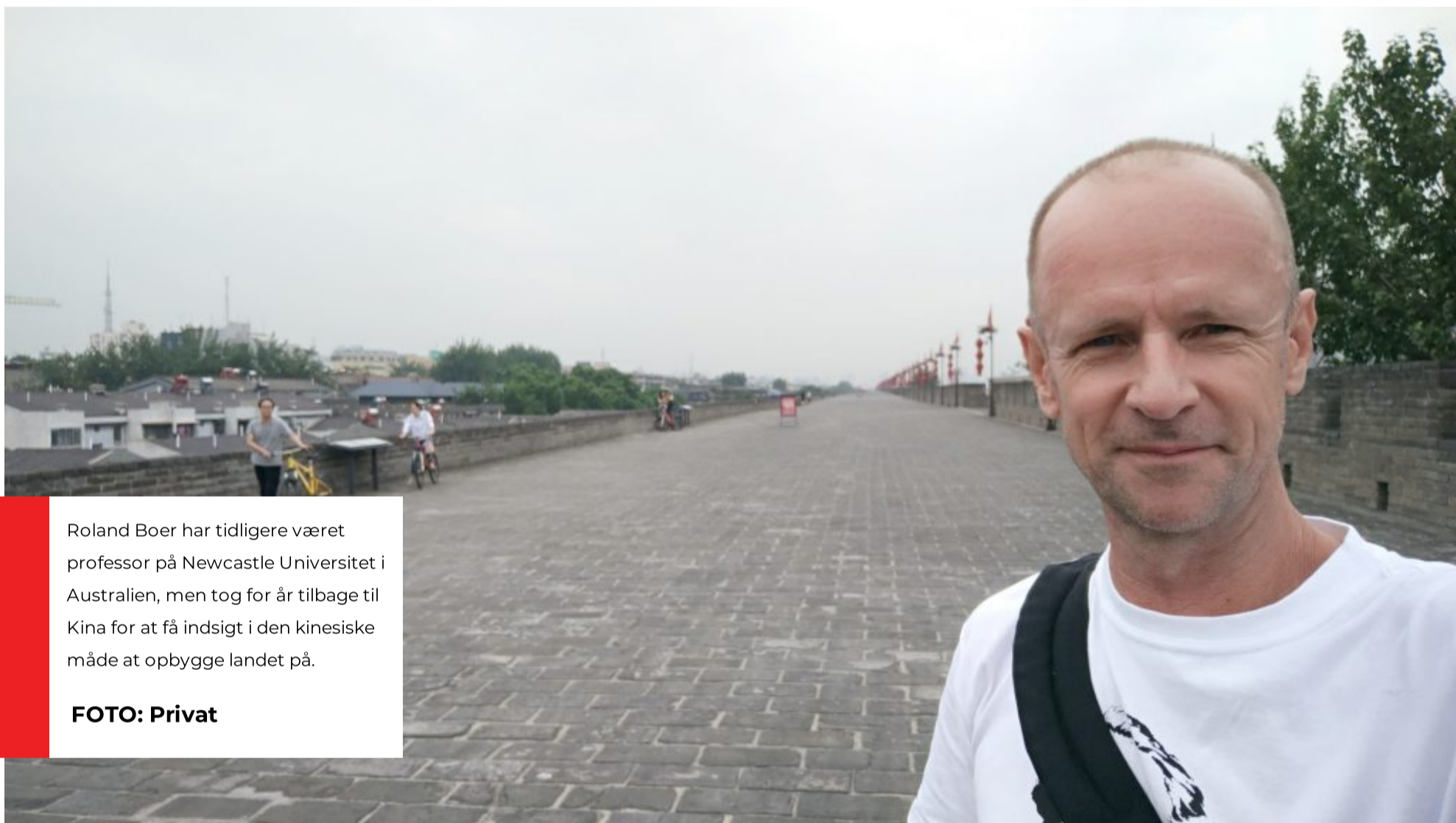

UDLAND

INTERVIEW

Marxistisk professor: Nej, Kina er ikke kapitalistisk

Kinas Kommunistiske Parti tilpasser marxismen til landets særlige forhold, mener den australske filosof Roland Boer, der bor i Kina og underviser ved Marxistisk Institut på Dalian Teknologiske Universitet. Han mener ikke, at Kina er et kapitalistisk system.

Roland Boer har tidligere været professor på Newcastle Universitet i Australien, men tog for år tilbage til Kina for at få indsigt i den kinesiske måde at opbygge landet på.

FOTO: Privat

ANDERS FENGER
JOURNALIST, ARBEJDEREN

01. JANUAR 2022 | 11:30

Kina opbygger socialisme med egne karakteristika. Det mener den australske filosof Roland Boer, professor ved Marxistisk Institut på Dalian Teknologiske Universitet i Kina.

– Ja, i eftertænksomhedens lys bør udtrykket “socialisme med kinesiske karakteristika” nok oversættes som “socialisme i lyset af Kinas konkrete forhold”, siger han i et interview med Arbejderen.

Roland Boer, der tidligere har været professor på Newcastle Universitet i Australien, tog for år tilbage til Kina for at få indsigt i den kinesiske måde at opbygge landet på.

– Kort sagt, jeg ville forstå kinesisk socialisme på dens egne præmisser, siger han.

Roland Boer er dansk gift. Og denne sommer (2021) tilbragte han tre ugers ferie i Danmark.

Tidligere i år udgav han bogen “Socialism with Chinese Characteristics – A Guide for Foreigners” (Socialisme med kinesiske karakteristika – en guide for udlændinge).

Siden 2012 er privat ejerskab faldet, og de statsejede selskaber har styrket sig.

Roland Boer, filosof, forfatter

Selv mener Kinas Kommunistiske Parti (KKP), at det er i færd med at opbygge en socialisme med kinesiske træk – der “tilpasser marxismen til en kinesisk kontekst og udforsker kreative og fornyende ideer”.

KKP's ledelse skrev den 26. august i år, at der er ved at blive “opbygget et moderat velstående samfund på vej frem mod den næste fase – et stort moderne socialistisk samfund”.

I dag bidrager Kina mere end noget andet land til den globale verdensøkonomi – med mere end 30 procent. I øjeblikket er Kina verdens største produktionsøkonomi og eksportør af varer.

-
- Har verdens andenstørste økonomi med hensyn til BNP – kun overgået af USA.
  - Kinas BNP var i 2019 14,3 billioner dollars.(16,38 procent af verdens BNP).
  - USA's BNP var 2019 på 21,4 billioner dollars. (25 procent af verdens BNP).
  - Alligevel bidrager Kina mere end noget andet land til den globale økonomi – mere end 30 procent.
  - Verdens hurtigst voksende forbrugermarked og næststørste importør af varer.
  - Industriproduktion og valutaeserver er de højeste i verden.
  - Tegner sig sammen med Indien ifølge IMF for halvdelen af verdens økonomiske vækst. Heraf stod Kina for 39,2 procent.
  - Udfordrer dollaren med sin egen valuta yuan/renminbi, der i modsætning til dollaren er guldbaseret.
  - Har besluttet at støtte en udvikling, der gør den statslige kapital stærkere, bedre og større og gøre kinesiske virksomheder ”til verdensklasse og globalt konkurrencedygtige virksomheder”.
  - Statsejede virksomheder står for over 50 procent af Kinas samlede økonomi. Det private initiativ er siden 2012 på tilbagetog.

Den økonomiske udvikling drives af to planer:

- “Made in China 2025”, der skal omstille Kina fra at være verdens førende fabrikshal til verdens førende magt inden for teknologi.
- “BRI-silkevejsprojektet”, verdens største menneskeskabte byggeprojekt.
- Omkring 800 millioner bønder og arbejdere er blevet løftet ud af absolut fattigdom på få årtier.
- Har oplevet en betydelig forbedring i gennemsnitlig levestandard og oplevet relativ social stabilitet.
- Indkomsten per indbygger har for nylig oversteget 10.000 dollars om året.
- Opfyldte alle millennium-udviklingsmålene i 2015.

Kilder: IMF, Verdensbanken, SIPRI, Kinas økonomiministerium, Xinhua, China Daily.

– Og samtidig er svimlende 800 millioner bønder og arbejdere på få årtier blevet løftet ud af absolut fattigdom, mens et omfattende velfærdssystem fortsat rulles ud for 1,4 milliarder mennesker, siger australieren.

Frygt for kapitalisme i Kina

Ifølge Roland Boer er Kina er blevet verdensførende inden for grøn vækst, og kommunistpartiet er vokset.

– De 95 millioner medlemmer af kommunistpartiet KKP står mere forenet, mere vidende om marxisme og mere fokuseret på menneskers behov og den opgave, der venter, end på næsten ethvert tidspunkt i fortiden, mener han.

Frygten for, at kapitalismen får overtaget i Kina eller allerede har fået det, er en debat, der foregår i mange kommunistiske og socialistiske partier over hele verden.

Den debat foregår også i det parti, Roland Boer selv er medlem af, Australiens Kommunistiske Parti (CPA). Partiet har i mange år ideologisk haft Sovjetunionen som “forbillede”. Sovjetunionen, anført af det kommunistiske parti (SUKP), ophørte med at eksistere i 1991.

– Jeg oplever en stor diskussion blandt kommunister i mit eget hjemland – i et større omfang end i lang tid. Mit parti undersøger, diskuterer og støtter de unge medlemmer, der ønsker at diskutere Kina. De ældre medlemmer, der har Sovjetunionen som deres politiske forbillede, er ved at gentænke deres holdning til Kina, fortæller Roland Boer.

For Roland Boer – der har lært flydende kinesisk – handler det hele om at få fakta om Kina frem i lyset og anvende marxismens dialektik – måden at analysere samfundet på. Og så skal man være nysgerrig.

Pas på med at fordømme Kina

– Vestlige marxister og kommunister skal være ekstremt forsigtige, så de ikke ender på den forkerte side i den internationale klassekamp, hvor Kina indtager sin plads, mener Roland Boer.

Han er glad for, at især Ruslands andetstørste parti, Den Russiske Føderations Kommunistiske Parti, KPRF, som er arvtager til Sovjetunionens Kommunistiske Parti (SUKP), har erkendt Kinas nuværende rolle.

Netop det russiske partis formand, Gennadij Zjuganov, deltog i maj i en onlinekonference med 57 marxistiske partier, arrangeret af Kinas Kommunistiske Parti.

“Kina har ikke begået samme fejl som i Sovjet”, sagde Zjuganov og tilføjede, at “Kina fortsætter med at udvikle marxismen-leninismen yderligere på en kreativ måde. Dette er en værdifuld erfaring for den globale socialistiske bevægelse. Verdens folk vender blikket – fulde af håb – mod Kina”.

Roland Boer mener, at det er nødvendigt at se på, hvordan Kinas kommunister anvender dialektikkens metode til at udnytte markedet og frigøre produktivkræfterne. I dialektikken taler marxister om blandt andet at se på modsætningernes enhed og kamp.

Et land med to systemer?

Roland Boer er klar over, at mange venstreorienterede og kommunister verden over har rynket på næsen, når Kinas kommunister taler om markedsøkonomi og privat initiativ i samfundet ved siden af socialismen.

Mange mener, at det er en modsætning, at Kina tilsyneladende eksisterer som et land med to systemer – et kapitalistisk og et socialistisk. At Kina lige siden 1978 har “omfavnet” de to nøglekomponenter i kapitalismen – privat ejerskab af produktionsmidlerne og en markedsøkonomi – undrer mange kommunister.

Det forvirrer også en del, at KKP samtidig taler om marxisme-leninisme og socialisme, samtidig med at mere end 500.000 udenlandske virksomheder har etableret sig i landet.

Roland Boer forstår forvirringen, og at en del er bekymrede.

– Men siden 2012 har de statsejede kinesiske virksomheder styrket sig bemærkelsesværdigt, så de er blevet en endnu stærkere rygrad i økonomien. De bidrager nu med over 50 procent af Kinas samlede økonomi, siger professoren.

Landets sværindustri, banker, lufthavne, jernbaner og alle vigtige områder i samfundet er ejet af staten.

- Officielt navn: Zhonghuá Rénmín Gònghéguó (Den Kinesiske Folkerepublik).
- Erklæret for en socialistisk stat under folkets demokratiske diktatur, ledet af arbejderklassen.
- 1,4 milliarder indbyggere.
- Verdens mest folkerige land med en femtedel af Jordens befolkning.
- Areal: 9.600.000 kvadratkilometer.
- Hovedstad: Beijing.
- Møntenhed: renminbi (RMB) også bare kaldet yuan.
- Opdelt i provinser, præfekturer, amter, storby- og landsbykommuner.
- Forfatning er fra 1982 med ændringer i 1993, 1999 og 2004.

Kilder: kina-portal.dk

Roland Boer forklarer, at der er sket et skift fra tiden med “de vilde” 1990’ere og første 10 år af det 21. århundrede, hvor det private ejerskab blev styrket.

– Denne udvikling er stoppet og faktisk ved at blive vendt. De store statsejede selskaber er blevet knudepunkter for global innovation, siger Roland Boer.

Bekymrede kapitalister

Denne udvikling bekymrer nyliberalismens godfather [George Soros](#), der i september fordømte Kinas “indskrænkning af kapitalistisk markedsøkonomi”.

Soros rettede i det britiske dagblad *Financial Times* et kraftigt polemisk angreb på Kinas præsident Xi Jinpings “angreb på privat erhvervsliv”.

Soros er bekymret for, om Kinas vækst kan fortsætte. Landet havde fra 1978 til 2020 en gennemsnitlig årlig vækst på 9,2 procent. Økonomien voksede mere end 40 gange. Intet andet land i historien har opnået en så høj vækstrate over en så langvarig periode.

Roland Boer mener slet ikke, at det er “forbudt” for erklærede kommunister at udnytte kapitalismens drivkraft til socialismens fordel. Det gjorde allerede Vladimir Lenin i 1920 i Rusland med NEP-politikken. Og Roland Boer afviser, at markedsøkonomi er lig med kapitalisme.

Socialistisk markedsøkonomi

KKP siger, at det udvikler en socialistisk markedsøkonomi.

– Markedsøkonomi er ikke per definition en kapitalistisk markedsøkonomi. Desværre antager nogle stadig, at markeder er lig med kapitalisme. Problemet er, at de på dén måde rent faktisk indtager en nyliberal position, som blev formuleret af en af nyliberalismens fædre, grev Ludwig von Mises, der mente, at markedsøkonomi udelukkende er kapitalistisk, siger australieren.

Illustration: geology.com

Han tilføjer, at den østrigske økonom Ludwig von Mises i 1920 voldsomt kritiserede central planlægning af økonomien og mente, at den socialistiske økonomi ville være “umulig”.

Ifølge Roland Boer har der selvfølgelig været “fællestræk” ved markedsøkonomier gennem menneskets historie, der går 3000 år tilbage. Men de var formet af det pågældende system. For eksempel havde de gamle persere en militær markedsøkonomi, grækerne og Rom havde en markedsøkonomi baseret på slaveri.

Roland Boer forstår godt de kommunister, der stadig er i tvivl, om Kina i virkeligheden har noget med socialisme at gøre.

Foto: Privat

– Af ren erfaring kender vi den kapitalistiske markedsøkonomi af i dag. Hver markedsøkonomi er adskilt og er formet af det overordnede system, landene og landområderne har. Jeg mener, at markedsøkonomi i et socialistisk system er mulig og vil blive bestemt af socialismen – derfor en socialistisk markedsøkonomi.

En moderniseret socialisme?

Selv har Kinas Kommunistiske Parti vedtaget, at målet er at opbygge samfundet i to faser. I den første fase fra 2020 til 2035 vil de bygge videre på det fundament, der er skabt af det moderat velstående samfund, som de er i gang med at opbygge, og realisere en grundlæggende socialistisk modernisering.

I den anden fase fra 2035 frem til midten af århundredet vil de arbejde frem mod at udvikle et moderne socialistisk samfund, der er velstående, stærkt, demokratisk, kulturelt avanceret og harmonisk.

Kineserne er meget opmærksomme på at frigøre de produktive kræfter.

Roland Boer

Marx og Engels skriver i Det Kommunistiske Manifest, at det gælder om, at “proletariatet anvender sit politiske herredømme til efterhånden at fravriste bourgeoisiet al kapital, til at centralisere alle produktionsinstrumenter i statens hænder, det vil sige i hænderne på proletariatet organiseret som herskende klasse, og til at øge mængden af produktionskræfter så hurtigt som muligt”.

For Roland Boer handler det om, hvordan det bedst lader sig gøre. Han mener, at Kinas kommunister er i fuldt gang med “gradvist at fravriste bourgeoisiet al kapital”.

At frigøre produktivkræfterne

– Kineserne er opmærksomme på at frigøre produktive kræfter. For Marx og Engels var både ejerskab og frigørelse af de produktive kræfter nødvendige for at konstruere socialisme, siger Roland Boer.

– Spørg en kyndig person i et af de få højtudviklede lande i verden om at komme med en definition af socialisme. Denne person vil sandsynligvis sige “arbejderklassens ejerskab af produktionsmidlerne”. Men lad os samtidig spørge en person fra et fattigt uland, som er blevet udbyttet af en kolonimagt. Vedkommende vil nok svare, “frigørelsen af de produktive kræfter”.

Roland Boer påpeger, at for lande som Vietnam, Laos, Cuba, Nordkorea og Kina er netop dét at frigøre produktivkræfterne vigtigt.

– Disse lande satte sig for at finde den bedste måde at frigive produktivkræfterne på, siger professoren.

Kinas vej fra 1949

Ifølge Roland Boer skelner kinesiske marxister mellem tre faser af Kinas økonomiske udvikling, “som kan vurderes i lyset af marxistisk-leninistisk dialektisk analyse”.

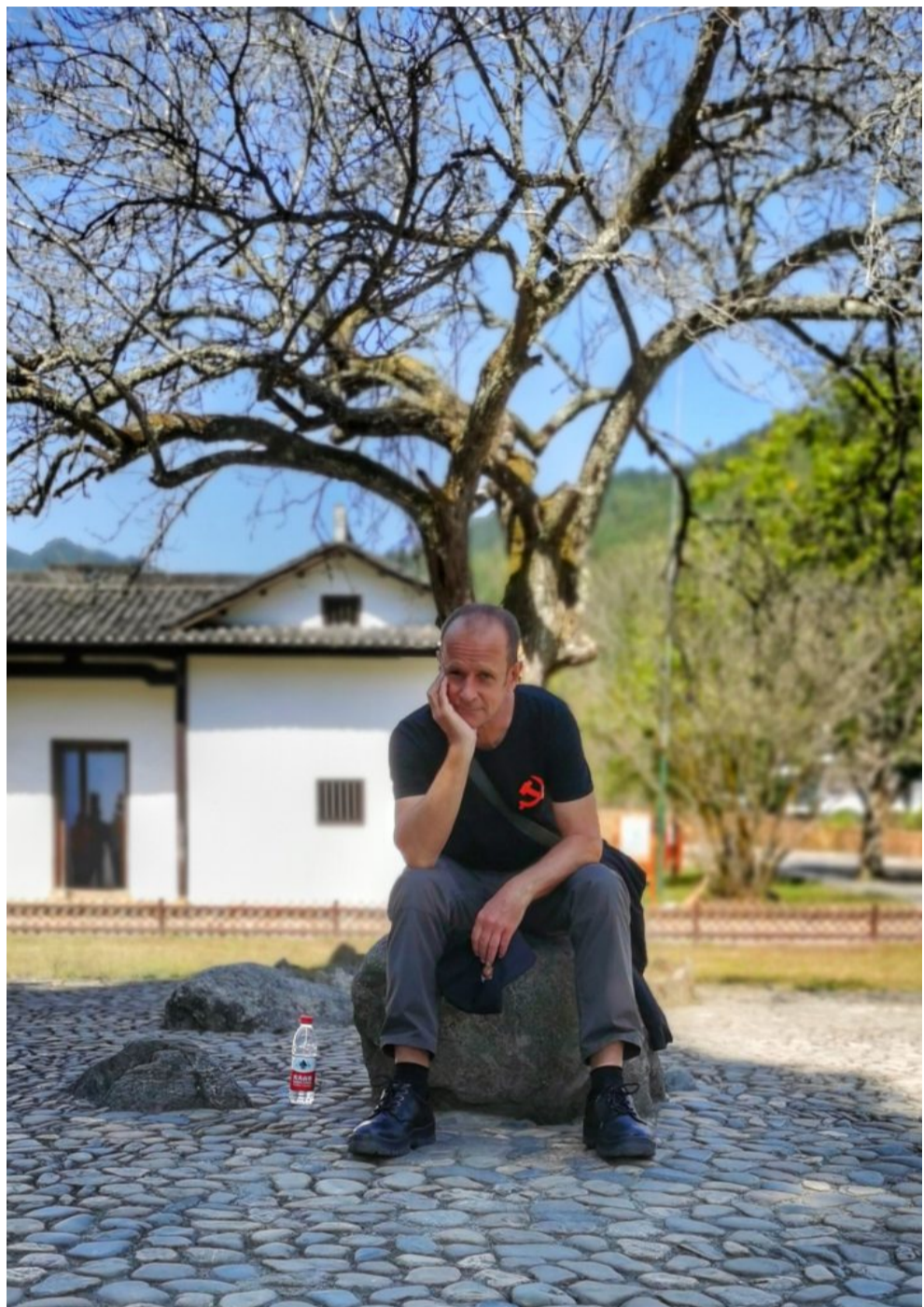
– Kinas kommunister har i de seneste 70 år klogt udnyttet modsætninger og muligheder, siger han til Arbejderen.

Den første “fase” fra 1948-1978 i Kina var ifølge professoren præget af, at der blev lagt vægt på radikale ændringer i ejerskabet – produktionsforholdene – for at frigøre de produktive kræfter.

Produktionsforholdene er ifølge marxismen dét forhold, der er mellem mennesker omkring produktionen, påpeger professoren, der mener, at de kinesiske kommunister tog udgangspunkt i Marx og Engels’ skrifter.

– De identificerede hovedmodsigelsen i et kapitalistisk system. De tog bestik af modsigelsen mellem socialiseret arbejdskraft og borgerskabets private ejendomsret til produktionsmidlerne, som konkret også omfattede godsejernes krav på al jord.

Roland Boer siger, at marxister med ordet produktionsmidler taler om maskiner, redskaber, råstoffer og for eksempel afskrivninger på bygninger.

Roland Boer er professor i marxisme på et kinesisk universitet.
Foto: Privat

De kinesiske kommunister ønsker ikke en fattigmandsocialisme.

Han mener, at de kinesiske kommunister fra 1949 tog helt logiske skridt.

– Det var nødvendigt for også at forhindre kontrarevolution, men også for at overvinde det tidligere system og starte processen med at opbygge socialisme, industrialisere landet, kollektivisere landbruget og indføre en planlagt økonomi, mener Roland Boer.

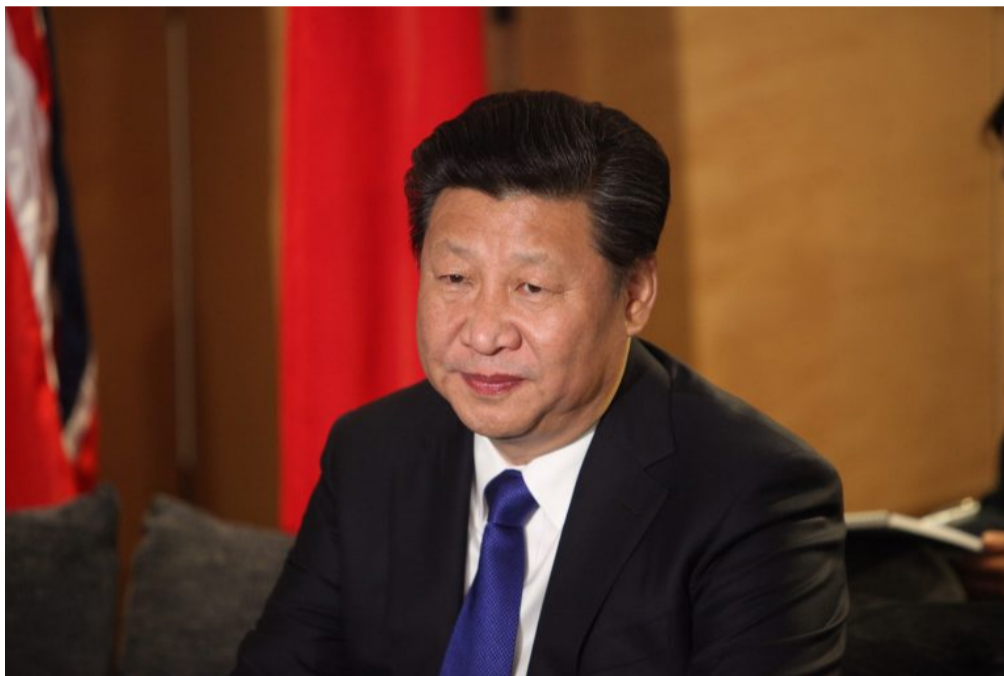
Resultaterne lod ikke vente på sig, tilføjer han.

– Der opstod dét, der er blevet kaldt “det første økonomiske mirakel”. Fra at være et af de fattigste lande i verden skete der stor fremgang. Antallet af kinesere steg. Og den forventede levetid steg på samme tid. Kina kom frem på den internationale scene og blev medlem af FN, og de støttede samtidig fattige udviklingslande.

Kina åbner op

Næste fase på Kinas vej skete fra 1978 til 2012, siger Roland Boer.

– Allerede i den anden halvdel af 1960’erne begyndte de interne modsætninger at stige. De ikke-antagonistiske modsætninger mellem klasser brød ud i åben kamp – de var jo ikke uforsonlige – økonomien stod i stampe, og kreative løsninger svandt ind, mener professoren.

Lederen af Kinas Kommunistiske Parti, Xi Jinping, står i dag spidsen for at øge statens andel af økonomien og fjerne fattigdom og ulighed, mener marxistisk professor.

Foto: Roman Kubanskiy/CC 4.0

Han tilføjer, at det, der skete op gennem 1970’erne, 80’erne og 90’erne, var, at produktionsforholdene blev en hæmsko for produktivkræfterne, idet sidstnævnte havde taget ekstra kraftige skridt fremad. Produktionsforholdene holdt simpelthen ikke trit.

– Helt konkret var fattigdommen stadig et stort problem på landet og i mange provinsbyer.

Roland Boer forklarer, at de kinesiske kommunister derfor begyndte at søge alternative måder at befri produktivkræfter på. Svaret blev, hvad der nu er kendt som perioden med reformer og

“åbning udadtil”.

Udenlandske firmaer strømmede til Kina. Der blev åbnet privatkapitalistiske zoner i Kina, hvor kapitalismen blev sluppet løs.

Kina blev skældt ud

I 1980 sagde den daværende leder af Kinas Kommunistiske Parti, Deng Xiaoping, at “udviklingen af de produktive kræfter er den mest fundamentale revolution set ud fra et historisk perspektiv”.

Men en masse kommunister rundt om i verden skældte de kinesiske kommunister ud for at indføre kapitalisme.

Ifølge Roland Boer havde kineserne is i maven.

– Rent faktisk ønskede KKP ikke en fattigmandssocialisme. I stedet skulle socialismen søge at udvikle de produktive kræfter, forbedre landets styrke og menneskers liv. Kineserne gjorde det meget klart, at reformerne og “åbningen udadtil” slet ikke havde noget at gøre med nyliberal politik; men skete som reaktion på interne modsætninger, siger professoren.

– Det er dialektisk materialisme i sin nøddeskal, tilføjer han.

At yde efter evne

I Kina betød det en kombination af både central planlægning og markedskomponenter. Det offentlige ejerskab var grundpillen, mens andre former for ejerskab opstod ved siden af.

Alle skulle “yde efter evne og nyde efter indsats”, og alles behov ville blive dækket.

Ifølge marxismen er socialismen kun en midlertidig fase inden realiseringen af kommunismen, som er historiens endemål. Her er parolen: “Alle yder efter evne og nyder efter behov”.

Og Kina er på denne vej, mener Roland Boer.

Fremgang

– Siden 1978 er Kina blevet en global økonomisk magt. Selvom landet stadig nominelt er verdens næststørste økonomi med hensyn til BNP, bidrager den mere end noget andet land til den globale økonomi – faktisk mere end 30 procent.

Roland Boer fortæller, at de kinesiske kommunister taler om endnu en fase i arbejdet på at opbygge landet. Denne fase startede i 2012 og er stadig i gang her og nu.

Han mener, at reformerne og “åbningen udadtil” i 1990’erne afslørede sine egne modsætninger på grund af en til tider overdreven vægt på at frigøre de produktive kræfter.

Ulighed og fattigdom

– Midt i Kinas fantastiske økonomiske succes blev en del problemer ganske tydelige i løbet af de “vilde 90’ere” og begyndelsen på årtusindet – det betød dårligere forhold for arbejdere og deraf følgende uro. Du så også nogle folk, der ulovligt tilegnede sig kollektivtejede landsbyområder, beretter Roland Boer.

Han mener, at der rent ud sagt opstod en voksende kløft mellem rige og fattige regioner, og miljøet blev belastet. Politisk opstod der “ideologisk uorden”, hvor nogle kom med forslag om at genoprette konfucianisme. Men der kom også folk frem, der ville have borgerlig liberalisering.

– Der opstod faktisk en kløft mellem kommunistpartiet og almindelige mennesker, hvilket førte til korrupsion, tab af tillid og mangel på kendskab til marxisme, selv af ledende kadrer, mener australieren.

KKP analyserede disse nye modsætninger og spurgte sine 95 millioner medlemmer, om problemerne var “systemiske” – om de var afledt af selve systemet og umulige at løse.

Det var det ikke, lød svaret.

– Mange vestlige observatører antog ellers, at problemerne var forbundet med den overordnede proces for socialistisk konstruktion. Nej, sagde KKP, problemerne var tilfældige i forbindelse med den større socialistiske reformproces.

For 100 år siden – den 1. juli 1921 – blev Kinas Kommunistiske Parti (KKP) stiftet af en håndfuld mennesker i dette hus i Rue Wantz nummer 106 i Shanghai. I dag er medlemstallet 95 millioner.

Foto: Garibaldi/CC 4.0

KKP tog derfor arbejdstøjet på og styrkede de statsejede virksomheder, så deres rolle som rygraden i økonomien blev styrket.

Mere stat

Også uligheden tog KKP også fat på.

– Omkring 800 millioner landarbejdere og byarbejdere er blevet løftet ud af absolut fattigdom. Næsten 500 millioner har nu en “mellemindkomst”, og der er bygget et omfattende velfærdssystem for de 1,4 milliarder mennesker.

– Kløften mellem rig og fattig har været faldende nu i omkring et årti; land- og byarbejdere er i fuld kontrol over Kinas vej gennem det stadig styrkende socialistiske demokratiske system.

– Set i lyset af den økologiske krise er Kina blevet verdensførende inden for “grøn vækst”, siger Roland Boer.

Men vil der opstå nye modsætninger?

– Selvfølgelig vil der det, og de er allerede blevet forudset af Kinas kommunister, siger Roland Boer.

Demokratiet?

Hvis Kina er socialistisk, må der følge et socialistisk demokrati med. I borgerlige vestlige medier bliver Kinas kommunister anklaget for at have indført étpartidiktatur, hvor befolkningen intet har at skulle have sagt. Hvad siger Roland Boer til det? I hvor høj grad har arbejderne ejerskabet over produktionen?

– Kinas Kommunistiske Parti (KKP) leder ikke landet direkte – som vildledte vesterlændinge måske tror. Rent faktisk er det min helt klare opfattelse, at KKP – ved sit eksempel – går foran og leder landet indirekte, om man kan sige det sådan. De styrker vitterligt det socialistiske demokratiske system, siger professoren.

Roland Boer tilføjer, at det kinesiske demokrati ligger dybt og på mange planer og i virkeligheden er “overlegent” i forhold til det kapitalistiske demokrati, der begrænser sig til valg hvert fjerde eller femte år, hvor vælgere ikke har noget at sige efter valgdagen.

– For mig er det tydeligt, at de kinesiske arbejdere kontrollerer retningen på Kinas vej, siger Roland Boer til Arbejderen.

Han påpeger, at Kina har en af verdens mest demokratiske forfatninger.

– I modsætning til kapitalistiske lande giver paragraf 42 i Kinas forfatning alle borgere “ret og pligt til at arbejde”.

Det er en menneskeret og yderst demokratisk at have ret til at have et arbejde, mener professoren. Han fortæller, at i Kina anser man dét at arbejde som et spørgsmål om ære (guangrong).

“Masselinjen”

Dertil kommer, at “masselinjen” er et udtryk, der er vidt udbredt i Kinas demokratiske system.

– Arbejderne udøver kontrol gennem masselinjen, forklarer Roland Boer.

Masselinjen blev for alvor udviklet, da Kina indførte jordreformer lige efter revolutionen i 1949, men den opstod faktisk allerede mange år før, da Mao og kommunistpartiet ledte befriede landområder, kaldet “røde områder”, i krigen mod først Japan og senere Chiang Kai-shek, fortæller professoren.

Mao anvendte sloganet “fra masserne til masserne” som ledesnor for kommunisterne i deres arbejde med at integrere ikke-partimedlemmer i fælles opgaver for samfundet.

Hvordan fungerer masselinjen?

– Jeg vil egentlig citere en af de ledende kinesiske kommunister, Ma Yide. Han sagde for nogle år siden, at for det første var masselinjen “inkluderende, når der lyttes til de brede mobiliserede massers meninger”. For det andet er masselinjen også styret af fornuften, idet massernes synspunkter bliver studeret. På den måde opstår balance gennem refleksion, da meninger konstant bliver testet gennem handlinger.

– På den måde er der forbindelse mellem dét at tage imod råd og beslutte. Massernes synspunkter bliver overført til konkret handling, citerer Roland Boer Ma Yide.

Ma Yide er medlem af Kinas parlament, Folkekongressen, medlem af Kinas Kommunistiske Parti og til daglig juraforsker ved Beijing Academy of Social Sciences.

“Befolkningens bekymringer”

Roland Boer fortæller, at der i dag eksisterer store “masseorganisationer” i Kina. De er hverken sociale organisationer af den slags, der findes i det borgerlige samfund, men heller ikke kommunistiske partiorganisationer, fortæller han.

– De har en “massekarakter” (“qunzhongxing”) og repræsenterer kort sagt offentlighedens bekymringer og idéer og er ikke direkte forbundet med strukturer, der styrer i Kina, siger Roland Boer.

Et eksempel er landets LO, der hedder ACFTU, med 302 millioner medlemmer. Det er tilknyttet det faglige verdensforbund WFTU.

Et andet eksempel er kvindeforbundet ACWF med over 6000 kvindeorganisationer tilknyttet.

Så er der demokratiske valg til Kinas parlament, Folkekongressen, siger Roland Boer. Alle borgere over 18 år har stemmeret. Men valgene foregår på fem niveauer – blandt andet lokalt – frem til Folkekongressen, der samles én gang om året.

Valgene til de to laveste niveauer af folkekongresser er direkte. På de højere niveauer er de indirekte – altså, hvor delegerede bliver valgt fra de lavere niveauer.

Folkekongressen har over 2000 delegerede og samler sig hvert år i marts og holder samlinger over typisk 14 dage.

Ved siden af det direkte demokrati eksisterer et omfattende rådgivende demokrati, siger professoren.

– Det rådgivende demokrati samler sig på mange planer i People’s Political Consultative Conferences – det kan oversættes til “Folkets politiske rådgivende konferencer”. De omfatter alt fra repræsentanter for minoriteter, religiøse grupper til masseorganisationer og grupper for migrantarbejdere, der fremfører deres bekymringer, meninger og forslag, fortæller Roland Boer.

– Denne uddybede form for demokrati er noget helt andet, sammenlignet med det tynde og sporadisk anlagte demokrati i de kapitalistiske lande.

Endelig er der helt lokale muligheder for at ytre sig demokratisk i lokale råd, siger Roland Boer og beretter om “græsrodsdemokratiet” – kaldet “jiceng”.

**Dagligdag i Kinas hovedstad Beijing, 16. november 2021. Bagerst stor vægplakat fra Folkets Befrielsehær.
Foto: Thomas Peter/Reuters/Ritzau Scanpix**

– Rådene beskæftiger sig med alle lokale anliggender som budgetter, sundhed og ældrepleje. De har betydelig autonomi til at beslutte ting og sager. Også her får arbejdere direkte indflydelse.

Vi ser forkert på Kina

Roland Boer har hørt utallige gange, at hans syn på demokrati og økonomi i Kina er gammeldags og forstokket. Men han vender anklagerne om og siger i stedet, at mange i Vesten har en forkert måde at anskue Kina på, også blandt venstrekræfter.

– Der har været en generel antagelse – delt af konservative, liberale og såkaldte socialister i Vesten – at Kina var på den kapitalistiske vej og ville gå over til borgerlig liberalisme. Antagelsen har vist sig at være forkert, men den førte til en vis dovenskab. De tusinder af gentagelser af denne idé førte til, at den er gået hen og blevet “sandhed”.

Han tilføjer, at der er stor forskel på den måde, den vestlige venstrefløj ser på Kina, sammenlignet med den måde, mennesker, der bor i tidligere socialistiske lande, og mennesker, der bor i udviklingslande, betragter det store land.

– En meningsmåling fra Arab Barometer viser for eksempel, at befolkningerne i Mellemøsten og Nordafrika har dobbelt så stor tillid til Kina end til USA, beretter professoren.

“Vi ved bedre”

Men hvad er konkret galt med vesterlændinges måde at se Kina på?

– Man finder flere typer fortællinger i den vestlige kritik af Kina. De fleste fortællinger er præget af en forestilling om, at “vi ved bedst”.

– En typisk måde at se Kina på er orientalistisk, rent faktisk racistisk. Den opfatter asiater som vildledende og dobbelttydige, som nogle der gemmer sig bag et udtrykssløst ansigt.

Roland Boer har oplevet det stik modsatte ved at bo i Kina.

– En helt anden måde at se Kina på handler om “fornægtelse”. Historien flugter faktisk med fortællingen om den kristne arvesynd og Jesus, der blev forrådt af Judas Iskariot. I den kommunistiske fortælling – om man så må sige – kan der pludselig komme mange forslag til, hvem der er forrædere – for eksempel udsagn om, at Engels forrådt Marx; Lenin forrådt Marx, eller at Mao forrådt Marx.

Det duer ikke at se på Kina på den måde, mener Roland Boer.

– En sidste måde at se Kina på er den, der har eksisteret i over 70 år. Det er en fortælling om, at Kina vil bryde sammen. Jeg har hørt, at der findes en såkaldt marxistisk version af denne fortælling, som antyder, at “vendepunktet” vil komme, når de kapitalistiske og borgerlige kræfter på et tidspunkt simpelthen vil få overtaget i Kina.

– Disse historier er fuldstændig adskilt fra virkeligheden i Kina, så jeg bruger normalt ikke meget tid på dem. Men for mig minder mange af dommedagshistorierne om de religiøse profetier, som forudsiger verdens ende. Ja, profeterne bliver aldrig trætte af at komme med nye historier, når de gamle viser sig at være usande.

Brug dialektik

Roland Boer mener, at det er nødvendigt at anvende den marxistiske måde at anskue verden på, dialektikken, når kommunister og socialister skal danne sig et billede af, hvad der sker i Kina.

Han mener, at den vestlige filosofiske tradition har en tendens til at se tingene som en enten-eller eller som nul-sum.

– Kort sagt, hvis du vinder, taber jeg. Men marxistisk dialektik er anderledes. Den virker gennem indbyrdes forbindelse mellem modsætninger – som skaber nye løsninger, som atter bliver udviklet på baggrund af nye modsætninger, siger Roland Boer.

Ikke “enten-eller”

Han er fascineret af et afsnit i Friedrich Engels bog “Naturens Dialektik”, der beskriver gennemtrængning af modsætninger.

“Dialektikken, som ligeledes ikke kender stive og faste linjer, intet ubetinget og almengyldigt “enten-eller”, som fører de fikse, metafysiske forskelle over i hinanden, og som ved siden af “enten-eller” også på rette sted kender “både-og” og forsoner modsætningerne, er den eneste tænke metode, der i højeste instans svarer til dette niveau”, skriver Engels.

Roland Boer har i oktober i år udgivet et engelsksproget bog med titlen “Friedrich Engels and the Foundations of Socialist Governance”, som kan oversættes til “Friedrich Engels og grundlaget for socialistisk regeringsførelse”.

Han opfordrer til at studere Engels’ analyse af dialektikken.

– Ting, der modsætter hinanden, supplerer også hinanden. Dette er et traditionelt ordsprog i Kina, som er genfortolket i en marxistisk ramme, slutter Roland Boer.

Denne artikel har været bragt i Magasinet Arbejderen nr. 5, 2021.